

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za izvenšolsko 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112.

Po vidovdanskih proslavah.

Pretekli teden so šole širom naše domovine zaključile šolsko leto z nacionalnimi proslavami Vidovega dne, ki so se po došlih poročilih izvršile najslovesneje.

Na stotisoče šolske mladine je z učiteljskim stvom na ta dan manifestiralo za jugoslovnsko misel. Vidov dan ni posvečen le vzgoji naroda v nacionalnem pravcu, temveč predvsem vzgoji mladine, da se v njej utrdi narodni ponos, osveži v njej spomin na našo nacionalno preteklost in ji vlije svežih sil za nacionalno življenje v bodočnosti.

Vzgoja mladine v nacionalnem duhu je pa z novim zakonom o narodnih šolah dobila še trdnjšo oporo, ker ta zakon naravnost imperativno zahteva od šole in učiteljstva tako vzgojo.

Poročila o impozantnih proslavah Vidovega dne po šolah pričajo, da so šole in učiteljstvo izvršili svojo državljansko dolžnost v polni meri in v najširšem obsegu, da so položili nove temelje nacionalne zavesti v srca mladine ter so v mlade državljane vliili sveže ljubezni do države in domovine.

Najlepše in na najimpozantnejši način pa se je izvršila letos proslava Vidovega dne v Beogradu. Tamkaj se je vršil prvič vsesokolski zlet, ki se ga je udeležilo posebno lepo število naše mladine. Sokolski dnevi v Beogradu so bili sijajna manifestacija nacionalne vzgoje in nacionalne misli. Nastopi mladine so bili lep dokaz prave disciplinirane nacionalne vzgoje, sprejeti so bili z velikim navdušenjem in priznanjem s strani občinstva.

Proslava Vidovega dne v Beogradu, ki se je vršila v znamenju vsesokolskega zleta, je dosegla svoj sijaj tedaj, ko je med 20.000 Sokoli in Sokolicami korakal naš naraščaj, naša šolska mladina, ki je vsa prežeta nacionalne misli in ljubezni do kralja in domovine, pozdravljala Nj. Vel. kralja in kraljico in starostjo prestolonaslednika, ki so prisostvovali vsem tem slavnostim. Nad četrt milijona ljudi je občudovalo ogromne sokolske množice, korakajoče po beogradskih ulicah. To je bila proslava Vidovega dne, kakršne Beograd še ni doživel.

Popoldne se je vršil še zadnji nastop Sokolstva na zletišču in ob tej priliki je prejel Sokol kraljevine Jugoslavije od Nj. Vel. kralja v dar prapor, pod katerim bodo korakali vsi Sokoli kraljevine Jugoslavije do končnega cilja, ko bo ves jugoslovnski narod prepojen jugoslovnske misli in čustvovanja, čutil le eno, v skupni državi.

Sokolske vrste so se razšle po vsej širni domovini in ponesle s seboj besede, ki jih je izgovoril Nj. Vel. kralj ob predaji prapora in ki jasno kažejo pot pravi vzgojiteljem ter se glasijo:

Sokoli in Sokolice!

Od Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bil nedavno osnovan pod starejšinstvom mojega prvorojenega sina prestolonaslednika Petra, pričakujemo, da bo zdrav vzgojitelj mladine, pobornik bratstva in ljubezni, zaščitnik velike jugoslovnske misli in nositelj viteškega in nacionalnega duha.

Pri vseh svojih čilih naj razvija in krepki plamen rodoljubja in plemenitega navdušenja ter naj postane šola državljankih vrlin.

Hkratu naj tvori vez z veliko vseslovansko sokolsko zajednico.

V znak svoje vladarske pozornosti napram tem velikim nalogam in njihovi ostvaritvi poklanjam Sokolu kraljevine Jugoslavije to zastavo in jo razvijam z željo, da bi vsakdar ponosno vihrala v čast in slavo kralja in domovine.

V tem znamenju, Sokoli in Sokolice, krepite vaše mišice, oplemenunajte vaše duše, oborožite s sokolskimi vrlinami svoja srca in ne pozabite, da se morate za vaš sijajni polet in za vaše odlike zahvaliti veliki ujedini Jugoslaviji, da ji pripadate z vsem svojim čutenjem in z vsemi svojimi deli, da živite samo za Jugoslavijo in za jugoslovnsko idejo. Njene so Vaše mišice, vaša srca, njene naj bodo vaše radosti in ideali, vsa vaša stremjenja in vsi vaši napor! To zahtevajo od vas vaše sokolske tradicije, to je sporočilo onih, ki so padli za veličino domovine, to vam je moj kraljevski pozdrav! Zdravo!

Podrobno tiho delo vseh učiteljskih delavcev na polju narodne prosvete in nacionalne misli je dobilo na Vidov dan svoje veliko zadoščenje in priznanje.

Kraljevska beseda poudarja na prvem mestu vzgojo zdrave mladine, ki naj bo pobornik bratstva in ljubezni, zaščitnik velike

jugoslovnske misli in nositelj viteškega in nacionalnega duha.

Vzgoja naj razvija in krepki plamen rodoljubja in plemenitega navdušenja ter državljanske vrline; krepiti pa mora tudi misel vseslovnske zajednice.

Pred spremembo uradniškega zakona.

V javnosti in tudi z uradne strani se potrjujejo vesti, da se dela na temeljitih spremembah uradniškega zakona, ki bo reguliral in postavil na bolj zdravo in pravičnejšo podlago ne le dolžnosti uradnika glede službe in odgovornosti za delo v njej, marveč tudi pravice in nagrade, ki jih jim daje država za to delo, z ozirom na njihove šolske kvalifikacije in važnost dela, ki ga opravljajo.

Prvo vprašanje, vprašanje o dolžnosti in odgovornosti uradnikov, upamo da bo rešeno povsem pravično (oni po babu, ni po stricevima, več po pravdi Boga istinoga) in da bodo s tako rešitvijo zadovoljni vsi uradniki, ker bodo zakonske odredbe za vse enake in bodo uradniki, ne oziraje se na grupe in kategorije, pred zakonom enaki. Od vseh se bo zahtevalo vestno in intenzivno delo v službi in odgovornost za to delo. Četudi bodo te odredbe strožje, ne bodo plašile vestnih in dobrih uradnikov in jim ne bodo jemale poguma, marveč se jih bodo zbal samo oni, ki so bili vajeni, da so prišli tudi brez dela ali celo z brezvestnim delom in večkrat celo brez potrebne kvalifikacije na višje položaje in s tem prehiteli tudi svoje sposobnejše in vestnejše tovariše. Ako se s temi spremembami onemogoči v bodoče tako napredovanje, a mi se nadajamo, da se bo onemogočilo, bo to zelo veliko delo zakonodajalca. Če bo pa uzakonjeno, da se izvrši nova razvrstitev uradništva, po kateri bi prišel vsakdo na tako mesto, ki mu pripada po kvalifikaciji, bi bilo to še večje delo, ki bi ga pozdravili ne le uradniki, marveč ves narod.

Pri drugem vprašanju, to je pri plačah, se moramo pomuditi nekoliko delj, da s tem kolikor toliko pripomremo, da se reši tudi to pravično in v zadovoljstvo vsega uradništva, ker se bo moglo le tedaj zahtevati od uradništva ne le vestno, ampak tudi intenzivno delo in onemogočiti, da bi mogel kdo upravičeno reči, da se je tu pokazala država napram nekaterim kot mati, napram drugim pa kot mačeha. Tega se boji predvsem učiteljstvo, čigar plače so v primeri s plačami drugih uradnikov, ki so jim bile povečane s specialnimi zakoni, zelo majhne in nikakor ne odgovarjajo nujnemu in pravičnemu sorazmerju med šolsko izobrazbo, važnostjo dela in dnevnimi zaposlitvi enih in drugih; s tem pa se mora pri odmerjanju plač računati, ako se želi, da bo tudi učiteljstvo zadovoljno in da se z vso vmeno posveti delu ne samo v šoli, marveč tudi delu med narodom, ki ga mora učiteljstvo vedno opravljati z veliko požrtvovalnostjo. Ni tu govora samo o višini plače, marveč o pravičnosti in pravičnem odmerjanju plač uradništvu raznih kategorij, ki mora biti v pravem razmerju s šolsko predizobrazbo in važnostjo službe, ki jo opravljajo, in s časom njihove dnevne zaposlitve v službi. Majhne plače same po sebi ne vzbujajo nezadovoljnosti, ako so majhne pri vsem uradništvu sorazmerno z njihovo kvalifikacijo, pač pa ubijajo ponos zapostavljenih nesorazmerno neenake plače, čeprav so večje. Take plače ne vzbujajo samo nezadovoljstva, ampak tudi občutek zapostavljanja in s tem zmanjšujejo voljo do resnega dela. Da se postavijo plače na pravično podlago, je treba upoštevati:

1. Kvalifikacijo uslužbenca, odnosno njegovo šolsko izobrazbo.
2. Važnost službe za splošni interes in napredek naroda in
3. čas dnevnega dela in njega težkoče v službi.

Učiteljstvo je bilo vedno skromno in nikoli ni zahtevalo več nega na primeri z njegovo šolsko predizobrazbo in delom v šoli in med narodom.

Priznavamo veliko važnost narodne obrane in sodstva, mnenja pa smo, da je ravno tako važen činitelj v državi narodna šola, ker se v njej vzgaja človek in dober državljani, ki se mu daje še potrebno znanje

To so cilji, ki niso naloženi le izvenšolskemu delu učiteljstva, temveč tudi šoli, t. j. delu učitelja v šoli in potom šole; to so cilji, katerih poudarek je tudi v zakonu o narodnih šolah, ki predvideva tako vzgojo mladine za učiteljstvo kot službeno dolžnost.

in sposobnost, da more razviti svoje sposobnosti za vsako produktivno in koristno delo; a učitelj, ki vzgaja tega človeka, pa je kot vojak, ki brani državo, in sodnik, ki deli pravico, najvažnejši državni uslužbenec. Resnica je, da služijo tudi druge šole in njih učiteljstvo isti svrhi, vendar nimajo tako velikega in neposrednega vpliva na ves narod, in to je velik pomen osnovnošolskega učiteljstva, njihova moč in prednost pred ostalimi šolami in njihovimi delavci.

Nedvomljivo pa je, da delajo učitelji več nego mnogi drugi državni uradniki, posebno pa oni, ki imajo po več oddelkov. Učitelji pa imajo poleg dela v šoli tudi mnogo dela med narodom, kjer se jih opaža kot pridne čebelarje, vrtnarje, sadjarje, higijeničarje i. dr., s čemer vplivajo med ljudstvom na racionalnejše delo in udobnejše življenje. Oni so poleg tega tudi glavni ustanovitelji raznih kmetijskih, kreditnih, mlekarških in drugih sličnih zadrug, kakor tudi raznih javnih knjižnic in čitalnic, ki se imajo za svoj obstoj in napredek zahvaliti v veliki meri le njim. Z eno besedo, učiteljstvo ni le ljudski svetovalec, marveč tudi njegov sodelavec, kajti nobeden pokret, bodisi prosvetno kulturni ali ekonomski, se ne more niti zamisliti brez sodelovanja učiteljstva in brez njegove organizatorske roke. Zaradi tega je učitelj v večini krajev najpopularnejši in najvplivnejši osebnost in je zategadelj voditelj naroda v vsej njegovi delavnosti.

Drugi državni uslužbenci delajo redko kdaj poleg svojega uradnega dela še kaj drugega, če pa kaj delajo, so za to specijelno nagradjeni. Učiteljstvo, ne le da ni plačano za svoje izvenšolsko delo, ampak ima z njim tudi stroške, in to samo zaradi tega, da doseže smoter ki služi sreči in napredku okolice, v kateri on dela.

Da se bo pa mogel učitelj posvetiti popolnoma in s polno ljubeznijo narodnemu delu, in da bo pravi narodni učitelj, se ga mora obilneje nagraditi.

Ponovno poudarjamo: učiteljstvo je skromno. Nikoli ni zahtevalo in ne zahteva, da se ga za to izvenšolsko delo primerno nagradi, pač pa želi, da bi bila njegova plača v primeri s srednješolskimi profesorji v onem razmerju, v kakršnem so leta njihovega študija. Zato učiteljstvo pričakuje, da bo znašala njega končna plača najmanj 75% končne plače srednješolskih profesorjev.

S tako nagrado učiteljstva in nadzornikov bi se priznala vrednost njihovega dela, in to bi bila najmočnejša pobuda za učiteljstvo, da se z vso ljubeznijo oprime dela med narodom in za narod in mu žrtvuje ves prosti čas. S tako nagrado bi se dvignila tudi učiteljeva avtoriteta med ljudstvom, med katerim dela, ker bi to vide, da ceni tudi država učiteljevo delo in ga zato tudi nagradi.

Ker pa je učitelj edini sejalac kulture in progressa med najširšimi plastmi našega naroda, ker je on pravi narodov voditelj v vseh njegovih pokreth in delih in glavni propagator ljubezni napram domovini in narodnemu edinstvu, je treba okrepiti tudi njegovo avtoriteto, ker čim večja bo njegova avtoriteta, tem uspešnejše in koristnejše bo vse njegovo delo za narod. Največjo avtoriteto mu pa da država s priznanjem dela in z dostojno nagrado za delo in napor v korist in srečo naroda.

Tako nagrado učiteljstvo pričakuje in zahteva in jo bo zahtevalo toliko časa, dokler je ne dobi, ker to zahteva ne le njegov življenjski interes in njegov ponos in ugled med narodom, marveč tudi interes šole in naroda, ki mu služi. Pravico do take nagrade mu daje ne le sposobnost (šolanje), marveč tudi važnost poklica.

S povzdigo učiteljstva se povzdigne tudi država in to pa je glavni cilj vseh velikih državnikov in rodoljubov.

Milan S. Smiljanić — »Nar. Prosveta«.

CIRIL PETROVEC:

Kako naj zberemo in sestavimo statistiko učiteljskega izvenšolskega dela.

Pred kratkim je pokrenila tov. Celnarjeva akcija za statistiko vsega izvenšolskega dela učitelje Dravske banovine, o kateri je pov. UJU Ljubljana razposlalo okrožnico na vsa sreska učiteljska društva. Akcija tov. Celnarjeve je vsekako upoštevanja vredna. Vendar se mi zdi, da je poverjeništvo z njo

šlo le do pol poti, ker je izvenšolsko delovanje vsega učiteljstva sploh vredno, da se pregledno uredi in statistično poda. To pa tem bolj, ker je taka statistika, dasi samo enega — namreč mežiškega učiteljskega okrožja, bila že priobčena 13. februarja letošnjega leta v 26. številki »Učiteljskega Tovariša«. Z nje-

no priobčitvijo je podan tudi nekak način, kako naj se taka statistika izdeluje. Vsekako bi pa le ta morala imeti posebne ločene rubrike za cenjene tovarišice in tovariše.

Ker sem prepričan, da se večina te v »Učit. Tovarišu« priobčene statistike ne spominja, naj navedem posamezne rubrike, ki jih navaja.

Te so:

1. Nadaljevalno šolstvo.
2. Kmetijsko gospodarske ustanove.
3. Prosvetna združenja.
4. Humanitarna združenja.
5. Telovadna združenja.
6. Narodno-obrambna društva.
7. Pevsko-glasbena društva.
8. Razna društva.

Statistika ugotavlja:

1. Število vseh članov tega učiteljskega društva.
2. Koliko izmed njih ni všteti v to statistiko.
3. Koliko članov imajo gori navedena društva med učiteljstvom.
4. Koliko se jih v teh društvih udeležuje.
5. Koliko jih upravlja tudi funkcije v teh društvih.

Vendar se mi zdi, da tu manjka še ena rubrika. Namreč 4 tovariši v tej statistiki niso člani nikakega društva in se torej nikjer ne udeležujejo. Dvomim pa, da bi prostega časa ne uporabljali za prav nikak važen posel. Treba bi bilo tedaj bodisi za one, ki že delujejo v prostem času v kakem društvu, bodisi za one, ki ne delujejo v nobenem — postaviti še rubriko: S katero stroko se sicer peča v prostem času. In tu bi našli one tihe delavce, ki jih je sicer v društvih malo videti, ki pa v svojem stanovanju ali njega okolici porabijo vsako prosto minuto za svojo lastno izobrazbo, bodisi za kako — naš stan zadevajočo stroko. Tu bi našli razne dopisnike v naše strokovne in druge časopise, zgovinarje šolstva, ljubitelje glasbe in druge. Tu bi našli tudi sadjarje, čebelarje, hribo-lazce, raziskovalce jam itd. Kajti tudi specializacija vsakega posameznika je tu vredna pozornosti že zato, da zanj vemo.

Tako bi torej obsegli vse naše izvenšolsko delo, čegar pregled bi nam gotovo ne bil v smotilo.

Statistika bi pa morala biti dvojna:

1. Statistika vseh naših društev na podoben način, kakor jo je prinesel »Učiteljski Tovariš« o delovanju učiteljstva mežiške doline, kjer bi s številkami pokazali udeležbo vanje učiteljstva posameznih društev v izvenšolskem delu.
2. Vsako posamezno učiteljsko društvo bi moralo narediti natančen seznam krajev, kjer tovariši in tovarišice vodijo v izvenšolskem delu razne krožke in pa zabeležen način kako so se zanje strokovno pripravili in kako jih sedaj vodijo. Te bi bilo seveda navesti imenom, kakor tudi razne strokovnjake v posameznih področjih in vse te seznane poslati poverjeništvu v Ljubljano.

Vprašanje je samo, kako narediti to statistiko. Po mojem mnenju bi jo morala napraviti vsaka šola zase. Na zborovanjih bi jih pa odbor učiteljskega društva pobral in uredil.

Tako urejene bi se potem poslane poverjeništvu, ki bi jih zopet izdelalo za vse učiteljstvo cele banovine. S tem bi bilo izvršeno važno delo. Poverjeništvu bi potem, ako bi kje potrkala za koristi učiteljstva, lahko oprala svoje zahteve na sigurnem temelju učiteljskega šolskega in izvenšolskega dela. Ob enem bi pa imela organizacija takoj pri rokah naslove strokovnjakov ali strokovnjakinj, če je tozadevno naprošeno za pojasnilo od kakega tovariša ali tovarišice, ki se do sedaj ni imel prilike udeleževati v eni ali drugi stroki izvenšolskega dela.

Taka statistika bi pa morala biti na ogled tudi pri zborovanjih posameznih učiteljskih društev, da se taki tovariši in tovarišice medsebojno spoznajo, izmenjujejo izkušnje in svoje delo pravilno in premišljeno usmerijo. Sestanki takih učiteljskih delavcev bi se potem zdeli samo ob sebi umevni in vsako izvenšolsko delo bi imelo zagotovljen uspeh že vnaprej, ker bi baziralo na izkušnjah in ne na eksperimentiranju.

Nič manjše važnosti pa ni statistika narodnega davka — to je vseh izdatkov, ki jih učiteljstvo plačuje — mesečno ali letno za članarino in podpornino raznim društvom — in pa za naročeno dnevno in drugo bodisi stanovsko, bodisi revijalno časopisje. Tak urejen statistični material bi ne dvignil samo našega stanovskega ugleda povsod, kjer bi ga pokazali, ampak bi poverjeništvu lahko nastopalo z njim tudi pri eventualnih svojih posredovanjih za materialno izboljšanje našega stanu, ker bi vsak, kdor bi ta material pregledal videl in spoznal, da si take zahteve po materialnem izboljšanju, naš stan v polni meri tudi zasluži.

Stanovsko zavedni upravitelji(-ice) naročamo vse šolske potrebščine le potem Učit. gospodarske poslovalnice.

V kakem pravcu nam je izpopolniti učiteljske stanovske organizacije.

(Organizacija poljskega učiteljstva.)

Namesto dveh števil centralnega stanovskega glasila »Głos Nauczycielski« je razposlala poljska učiteljska organizacija svojim članom obsežno letno poročilo (168 strani v kvartu), iz katerega posnemamo nekaj najvažnejših informativnih podatkov.

Organizacija poljskega učiteljstva obhaja letos 25letnico svojega obstoja. Vzniknila je leta 1905. na velikem političnem prelomu v bivši Rusko-Poljski in vodila trde boje za svoj obstanek vse do prevrata po svetovni vojni. Poljsko učiteljstvo v avstrijski Galiciji je imelo ves ta čas zvezane roke, še slabše pa se je godilo onim, ki jih je tlačil pruski jarem. Zato je bil prevrat leta 1918. eden največjih praznikov poljskega učiteljstva, ki se je strnilo zdaj v svobodi k smotrenemu delu in ustvarilo v tem pičlem tucatu let ogromnih dobrin na čast in blagobit svojemu stanu in svojemu narodu.

Organizacija poljskega učiteljstva (Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powozecznych), ki jo vodi preizkušen bореc za stanovske pravice Stanisław Nowak, je štela 1920. leta le 658 društev s 24.123 člani, letos pa ima že 40.818 članov. Temu primerno je rastlo tudi njeno premoženje, ki je znašalo leta 1924. šele 9700 zlotov, letos pa se ceni že na 6.315.632 zlotov.

Udruženje poljskega učiteljstva obsega 14 poverjeništev, ki po priliki odgovarjajo teritorialni razdelitvi države na vojevodstva (16). V glavni odbor, ki ima svoj sedež v Varšavi, volijo delegati predsednika za dobo 2 let in 30 članov z 10 namestniki za dobo 4 let. Izvršni odbor šteje poleg predsednika, 3 podpredsednikov, tajnika in blagajnika še 5 članov. Glavni odbor se shaja k rednim tedenskim sejam, izvršni odbor pa vsak mesec enkrat, po potrebi pa tudi k izrednim sejam.

Centralno stanovsko glasilo »Głos Nauczycielski« (Učiteljski glasnik) izhaja tedensko v 42.000 izvodih in porabi letno 10 vagonov (100.000 kg) rotacijskega papirja. Mesečno na prilogo »Praca Szkolna« (Šolsko delo) obsega 2 do 3 tiskovne pole v kvartu, kakršen format ima tudi centralno glasilo. Poleg pedagoškega mesečnika »Ruch Pedagogiczny« (Pedagoško gibanje), ki izhaja v 3500 izvodih po tri tiskovne pole, vzdržujeta centrala in posamezna poverjeništa še poldrug ducat drugih stanovskih in pedagoških listov. Med temi so omembe vredni zlasti »Ilustracja szkolna«, ki izhaja mesečno v 12.000 izvodih in prinaša aktualne slike iz zemljepisja, zgodovine, prirodosnanstva, tehnike, literature in verstva, dalje poljudno-znanstveni list »Wiedza i życie (Veda in življenje)« v 3000 izvodih, službeč samoizobrazbi učiteljstva, ter »Szkoła Specjalna«, kvartalnik za odgojo defektnih dece, v 650 izvodih. Organizacija izdaja tudi dva izvrstno urejevana in dostojno opremljena mladinska lista »Plomk« (Plamen) in »Plomyczek« (Plamenček). Prvi, namenjen višji stopnji, ima 34.000 naklade, drugi, za mlajšo dečo, pa 45.000.

Zanimiv je dalje pregled gospodarske akcije poljskega učiteljstva. Tu je treba omeniti predvsem impozantni trinadstropni

sanatorij v Zakopanem, enem največjih transkih letovišč, kjer se leči vsako leto okrog 700 članov organizacije. Tako po številu zdravnikov-specialistov kakor tudi po svoji opremljenosti je to eden največjih sanatorijev republike. Poleg sanatorija ima učiteljstvo v Zakopanem še »Dom zdrowia« z lastnim zdravnikom in z vso potrebno opremo. Pretežni del pacientov obeh zdravilišč boleha na jetiki. Za ceneno nabavo živil v obeh podjetjih skrbi velika farma v Brodycju, istotako last organizacije, kjer se prirejajo stalni kmetijski tečaji in ki služi obenem tudi kot počitniška kolonija učiteljskim družinam. Premoženje te farne se ceni na blizu 2 milijona zlotov (12 milijonov Din). Velika počitniška kolonija se nahaja tudi v gorskem zdravilišču Krynici, kjer ima organizacija krasen penzionat z obsežnim parkom, v vrednosti 400.000 zlotov, dalje 2 koloniji na Helu in eno v Hallerovu ob morju. Mimo tega vzdržuje nekaj turističnih zavetišč v Tatrach. Pa tudi posamezna poverjeništa posedujejo nekaj večjih in manjših zatočišč za svoje člane. Tako ima n. pr. stanislavsko poverjenišvo lepo podkarpatsko kolonijo v Kutycju. Prihodnje leto bo dogotovljen v Varšavi »Učiteljski dom« v enem najlepših delov mesta, na površini 5000 m². Last organizacije je tudi velika knjižarna v Varšavi, ki je založila doslej okrog 160 knjig za učiteljstvo in mladino. Organizacija je ustanovila dalje podporni sklad za učiteljske vdove in sirote, velik konvikt v Varšavi za 100 učiteljskih otrok in enega v Tarnopolu za 50 gojencev. Oba dobivata stalno subvencijo države in lokalnih faktorjev.

Z. P. N. S. P. aranžira tudi številne počitniške tečaje, ekskurzije v inozemstvo, razstave (Poznanj), je v stalni zvezi z inozemskimi učiteljskimi organizacijami in deluje zlasti na čim tesnejšem zblizanju slovanskega učiteljstva. Uspeh tega prizadevanja se je pokazal ob priliki velike razstave v Poznanju leta 1929., kjer je bil sprejet statut »Federacije slovanskega učiteljstva«, kateri pripada tudi naša organizacija. Federacija šteje zdaj okrog 120.000 članov in namerava ustanoviti v doglednem času »Slovanski učiteljski institut« za vzajemno spoznavanje kultur slovanskih narodov. Omembe vredno je naposled tudi prizadevanje Z. P. N. S. P. za združitev osnovnošolskega in srednješolskega učiteljstva v republiko in skupno organizacijo. Tozadevna pogajanja so dozorela že tako daleč, da se po vsej priliki izvrši fužija že v letošnjem poletju pod firmo »Związek Nauczycielstwa Polskiego« Z. N. P.).

Toliko v kratkem o organizaciji naših stanovskih tovarišev ob Visli, katerih jubileja in napredka se tudi mi od srca veselimo. Veselimo tem bolj, če pomislimo, da tudi njihovo materialno vprašanje še ni povoljno rešeno in da jih vodi v njihovem nehanju neugnan idealizem, ki ga menda noben stan ne potrebuje toliko kakor učiteljstvo, pa naj bo na kateremkoli koncu sveta.

Vilko Mazi.

Iz Češkoslovaške.

KOLEKTIVNA VZGOJA NA DIFERENCIIRANI POIZKUSNI MEŠČANSKI SOLI V PRAGI.

Da se izogne izrodokom individualizma, ki ga podpirajo individualne vzgojne metode, je zavedla poizkusna meščanska šola v Pragi-Mihli zanimive poizkuse kolektivne vzgoje. Dijaki naj se čutijo kot člani velike skupnosti — šole, katere čast, mora biti čast vsakega posameznika in obratno, zato so potrebni simboli kot vidni znaki cele šole in ti so: Lastna šolska zastava in lastna šolska himna. Nadalje je šola poklicala v življenje skupne zbornice vseh dijakov. Zadnje učno uro v tednu se zbere vsi dijaki vseh razredov v največjem šolskem prostoru. Ta zbor načelno meščanski predmet »občanska vzgoja«, ki nima po urniku druge ure. Ti zbori so zabavni vzgojni sestanki, ki se vrše po naprej določenem programu za ves mesec. Vsak mesec se določi geslo, ki se obravnava v posameznih zborih prav temeljito. Vsak učitelj poskrbi za en zbor v mesecu in ga pripravi v vseh podrobnostih. V klubih se javijo dijaki, ki hočejo pri zboru sodelovati in si ali sami zberejo primerno število programa, ali pa jim jo da učitelj. V klubih tudi nauči učitelj poedine številke. Program zborja je kar se da pester, toda vse posamezne točke smerijo na enoten cilj in vnaprej določeno idejo. Ravnatelj šole ali pa učitelj, ki je zbor pripravil, vodi zbor po vseh pravilih parlamentarizma. Za uvod služi primeren nagovor, predavanje kakega učitelja ali dijaka, potem pa slede deklamacije, pevske točke, dramatizacije, telovadne vaje in podobno. Program zaključijo šolska himna. Nekateri zbori se vrše skupno s poizkusno meščansko šolo iz Prage-Nusel. Božični zbor se je vršil z udeležbo staršev in je bil v zvezi z božičnim obdarovanjem, ki ga je preskrbelo šolsko društvo staršev. Na nekem zboru je govoril predsednik krajevne organizacije za socialno skrbstvo. Včasih so povabljeni ljudje z bogatimi življenjskimi izkušnjami, da spregovore v zboru. Po dosedanjih uspehih sodeč se pričakujejo od tega načina občanske vzgoje kar najboljši uspehi.

skrbnik, ali pa je sposoben za nižji razred. Osebnik izpolni razredni učitelj na podlagi zbornega sklepanja vseh v razredu poučujočih učiteljev. Zbor vodi ravnatelj meščanske šole, ki sopolpisuje osebne liste z razrednim kom. Kot jako sposoben se proglasi dijak, ki je dobil v zadnjem semestru iz obveznih predmetov večino odličnih ocen, pa nobene ocene tretje stopnje, za sposobnega se proglasi dijak, ki je dobil iz večine obveznih predmetov drugo oceno, pa nobene četrte. Petje, ročna dela in telovadba se ne upoštevajo.

Sprejemni izpiti se vrše od 28. junija do 1. julija. Dijaki, ki žele vstopiti v naslednji višji razred srednje šole in so bili proglašeni za sposobne, ne polagajo izpita iz verouka, zgodovine, zemljepisa, matematike (razen algebre v IV. razredu), prirodopisa, fizike, risanja, pisanja in telovadbe. Dijaki, ki jih je meščanska šola označila za jako sposobne, ne delajo vrhu tega izpita tudi iz učnega jezika. Iz ostalih predmetov polagajo dijaki diferencialne izpite. Dijaki, označeni kot sposobni, položijo te izpite takoj, oni kot jako sposobni pa položijo te izpite do konca šolskega leta, in sicer iz enega predmeta (kjer ne presega učna tvarina snov enega šolskega leta), če je meščanska šola potrdila, da dijak zaradi tehničnih vzrokov ni mogel obdelati pravočasno predpisane učne snovi (n. pr. če dijak ni imel prilike, da bi se učil predmeta brez izrednih izdatkov roditeljev).

Ostali dijaki, ki se oglašajo za srednje šole, morajo polagati izpite iz vseh predmetov. Če dijak meščanske šole ne zadosti zahtevam sprejemnega izpita za srednje šole iz enega ali dveh predmetov za določeni postopni razred, vendar pa pokaže zadostno znanje za prvi nižji razred, more biti sprejet na podlagi pokazanih uspehov v prvi nižji razred.

Pri skušnjah se mora upoštevati vseobča zrelost dijakova bolj kakor pa podrobnosti posameznih predmetov in učne snovi.

E. Lippert — Albin Lajovic.

Učiteljski pravnik.

—§ Davki, ki jih določa odtrguje učiteljskemu. Zadnje čase vznemirjajo učiteljstvo veliki odtegljaji pri plači. Da bodo prizadeti lahko izračunali davke, ki jih plačujejo, ponatiskujemo iz »Ročnega kataloga« tozadevne določbe, in sicer:

Po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. se zaračunava od 1. aprila 1928. dalje uslužbenki davek namesto prejšnje dohodnine, invalidskega in komornega davka.

Temu davku je po čl. 89. cit. zakona zavezan vsak dohodek iz nesamostalnega dela ali poklica, bodisi v denarju ali naravi, ne glede na to, ali sta delo ali poklic trajnega ali prehodnega značaja.

Za dohodke, zavezane temu davku, se smatrajo zlasti:

1. plače z dokladi vsake vrste, honorariji, nagrade, izpitne takse, solarine in druge podobne nagrade ali prejemki s kakršnimkoli imenom, koristi z denarno vrednostjo in odškodnine osebam (kurjava, razsvetljavanja, brezplačno stanovanje), ki so zaposlene v državi, javni ali privatni službi;

2. pokojnine (vse), podpore, oskrbnine in vsi drugi dohodki in koristi z denarno vrednostjo za prejšnjo osebno službo ali službo tretje osebe.

Za take dohodke se ne smatrajo prejemki za kritje službenih izdatkov, kakor: dnevnice, potni in selilni stroški i. dr.

Vsi ponavljajoči se prejemki iz vsakega službenega razmerja ali poklica se smatrajo za en davčni predmet. Istotako tvori vsak dohodek, ki se pojavlja zdaj pa zdaj, vsak zase poseben davčni predmet (čl. 91.).

Davek se odmerja od vseh mesečnih ponavljajočih prejemkov ali koristi po zakonskem odbitku, ki znaša: 1. za uslužbenca(ko) mesečnih 400 Din in 2. za vsakega otroka do 18. leta mesečnih 100 Din (čl. 92. in 93.), in to po 2. tabeli iz člena 95. zakona o neposrednih davkih, ki je delno tu priobčena. Odbitek se upošteva le pri prejemkih enega službenega razmerja. (Čl. 93.).

Primer za izračun usl. davka:

N. N. službuje v III. drag. razredu, ima 22 let službe, ženo in 3 otroke (11 — 13 — 19 let). Prejemki znašajo (glej tabele):

plača mesečnih	1390—	Din
oseb. drag. doklada mesečnih	900—	„
rodb. dokl. za ženo in 3 otroke	600—	„
skupaj =	2890—	Din
odbitek zanj	400—	Din
odbitek za 2 otroke	600—	Din
ostane mesečni dohodek	2290—	„
od katerega je plačevati (glej razpredelnico)	92—	„
uslužbenskega davka.		

Od dohodkov, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj, se odmeri davek po razpredelnici iz čl. 96. cit. zakona ob vsakem izplačilu brez odbitka.

Za ugotovitev višine naturalnih dohodkov so označene cene v razpredelnici na strani 210. in 211. »Ur. l.« iz l. 1928.

Kdo je oproščen uslužbenskega davka, določa čl. 90. zakona.

Prejemki po čl. 124. urad. zakona so prosti davka (pogrebina in posmrtna pomoč).

Državni uslužbenci niso zavezani samoupravnim dokladom glede davka na prejemke po zakonih in uredbah, ki veljajo za državne uslužbenke (čl. 97.).

Davek na mesečni dohodek, zmanjšan za zakonski odbitek, znaša:

Stopnja	Dohodek zmanjšan za odbitek		Din	Davek	Din
1.	od	do	200	4—	
2.	201	300		6—	
3.	301	400		9—	
4.	401	500		11—	
5.	501	600		14—	
6.	601	700		17—	
7.	701	800		20—	
8.	801	900		23—	
9.	901	1000		27—	
10.	1001	1100		31—	
11.	1101	1200		35—	
12.	1201	1300		39—	
13.	1301	1400		43—	
14.	1401	1500		48—	
15.	1501	1600		53—	
16.	1601	1700		58—	
17.	1701	1800		63—	
18.	1801	1900		68—	
19.	1901	2000		74—	
20.	2001	2100		80—	
21.	2101	2200		86—	
22.	2201	2300		92—	
23.	2301	2400		98—	
24.	2401	2500		105—	
25.	2501	2600		112—	
26.	2601	2700		119—	
27.	2701	2800		126—	
28.	2801	2900		133—	
29.	2901	3000		141—	
30.	3001	3100		149—	

—§ Napačno tolmačenje. § 101. zakona o narodnih solah pravi, da smejo dobiti trge učitelji z najmanj pet, mesta z najmanj osem, mesta s polno srednjo ali strokovno šolo z najmanj deset, a mesta s fakulteto z najmanj dvanajst let učiteljske službe. Nekateri tolmačijo besedilo zakona tako, da bi smeli dobiti službena mesta v imenovanih krajih taki učitelji, ki so odslužili predpisana leta samo na deželi ne glede na leta, ki so jih morda odslužili v mestih. Učitelju torej, ki službuje ves čas samo v mestu, bi se njegova leta ne štela, čeprav jih ima morda več nego jih določa zakon. Tak učitelj bi torej moral iti — po njihovem tolmačenju — najprej na deželo odslužit predpisana leta, šele potem da bi imel pravico do imenovanih mest. Da ni tako tolmačenje zakona pravilno, je jasno. Napačno je tudi mišljenje onih učiteljev, ki menijo, da imajo pravico do svojega službenega mesta, ker so ga dobili po razpisu še pred uzakonitvijo novega šolskega zakona. Morda bi s svojim stališčem uspeli, ako bi ne bilo zakona, s katerim je ukinjena stalnost na mestu nem vsem.

—§ Določbe po katerih se odteguje davki učiteljskemu. Čl. 91. Vsi ponavljajoči se prejemki, zavezani davku, iz vsakega službenega razmerja ali vsakega poklica se smatrajo za en davčni predmet. Prejemki in koristi, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj, so vsak zase poseben davčni predmet. — Čl. 92. Davek se odmerja po znesku mesečnega, tedenskega, odnosno dnevnega ponavljajočega se dohodka, zmanjšane za znesek zakonskega odbitka. — Čl. 93. Ko se zaračunava davku zavezani dohodek od ponavljajočih se prejemkov in koristi, med katere se štejejo vsi ponavljajoči se prejemki in vse ponavljajoče se koristi, kar jih je kakorkoli ugotovljenih naprej, se odbije: 1. Če dohodek ne presega 4000 Din na mesec (960 Din na teden, 160 Din na dan) — 400 Din na mesec (120 Din na teden in 16 Din na dan) in za vsakega otroka po 100 Din na mesec (25 Din na teden, 4 Din na dan). — Čl. 96. Na dohodke in koristi, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj in ki niso določeni s stalno, letno, mesečno tedensko ali dnevno vsoto (tantieme, nagrade, sejne in dežurne dnevnice, provizije in podobno) se odmeri davek vsakokrat ob izplačilu na vsak poseben znesek dohodka, odnosno na denarno vrednost, brez odbitka.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska Samopomoč. Na društvo U. S. se v zadnjem času prav pogosto obračajo društveni člani pa tudi nedruštveniki za posojila, denarne podpore zase ali za druge osebe. Na zadnji seji je odbor sklenil priobčiti v »Učit. Tovaršu« naslednje pojasnilo, ki naj služi vsem tem in bodočim prosilcem kot odgovor: »Društvo U. S. izplačuje dedičem umrlih članov posmrtnine (§ 3. a). Denarnih zneskov v druge namene, n. pr. za posojila, podpore itd. ne sme nakazovati, ker bi bilo to proti določbam sedanjih pravil in proti sklepom običnih zborov. Prosilci naj se obrnejo na kak denarni zavod (n. pr. Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani), ki jim bo proti zadostni garanciji dovolil posojilo.« — Nekateri izključeni in izstopivši člani U. S. se razburjajo, če jih društvena uprava ali odvnetnik pozove, da naj poravnajo zaostala vplačila. Ti bivši člani zahtevajo, naj društvo krije te zaostanke iz rezervnega fonda. Članstvo pri U. S. je prostovoljno. Izstop se pa mora društveni upravi pisмено javiti. (§ 9. č). Po § 9. d) je do dne izstopa ali izključitve poravnati vsa zaostala vplačila. Te zneske je društvo že davno prej izplačalo v posmrtni nah dedičem umrlih članov.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni namočenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacij.

Spominjajte se ob vsaki priliki — tudi ob praznovanju jubilejev mature — naših Učiteljskih domov!

Splošne vesti.

— **Odtegljaji v mesecu juniju in juliju.** Učiteljstvo je bila v mesecu juniju odtegljena državna stanarina za tri mesece skupaj, v znesku do 450 Din. Ta velik odtegljaj je vznemiril učiteljstvo posebno zategadelj, ker ni prejel istočasno stanarin in odtegljajev, ne naravnih stanovanj, kakor jih predvideva zakon o narodnih šolah. V juliju je pa banska uprava odtrgala delu učiteljstva davek na nove stanarine, prežete od občin, v Ljubljani pa še 180 Din za prejšnjo razliko I. draginskega razreda za mesec februar, tako da so odtegljaji zopet znesli do 400 Din. Davek na stanarino, ki zneso do 25 Din mesečno pri nekaterih je bil odtegljen zopet za tri mesece skupaj. Učiteljstvo je izrazilo željo in organizacija je storila tudi korake, da se ti odtegljaji ne izvrše hkrati, temveč da se porazdelijo na več mesecev in več obrokov. Žal je zagnala organizacija za odtegljaje prepozno in so bili plačilni seznam že na šolah, tako da se zadeva ni dala več urediti. Za avgust se obeta zopet nov odtegljaj, t. j. davek za »kuluk«, ki se bo na podlagi zadnjih odločb moral odtegniti. Obračamo se do kraljevske banske uprave, da se vsaj ta odtegljaj porazdeli na več mesecev in se s tem vsaj na ta način malo olajša položaj učiteljstva.

Šolski u ravritelji in upravitelje!
Poslužite se naročilnic „Učiteljske gospodarske poslovalnice“, ki ste jih prejeli in izvršite vsa naročila le potom UGP.

— **Delo nemškega učiteljskega združenja v letu 1929.** Poročilo o delovanju nemškega učiteljskega združenja za leto 1929, ki ga priobčuje »Allgemeine Deutsche Lehrerzeitung« z dne 22. maja, vsebuje v glavnem naslednje: Učiteljska organizacija je nosilec in varuh kulturno-vzgojnega stremeljenja in kot taka, je ona važen faktor splošnega politično-državnega delovanja. V današnji Nemčiji se ne najde besede, ki bi se večkrat uporabljala kot beseda kriza. Kriza v vsem narodnem in državnem življenju, razen — kar je tragično simptomatično, nikjer se ne govori o krizi kulture. A ta je najbolj pereča in najvažnejša, ker ona obsega splošni problem krize. — Učiteljska organizacija, s par desetstotimi članstva, je ona osrednja točka, ki je dolžna ustvarjati kulturo svojega naroda, države ga čvrsto pod svojim vplivom in ne ga prepustiti kaki objestni struji, ki bi ga mogla zavesti v tak položaj, da bi se njegovo duševno obzorje zožilo in skvarilo. — Naši nasprotniki pravijo, da smo mi tisti, ki odrekamo avtoriteto — ampak oni nimajo prav ko to generalizirajo in pravijo, da smo mi sploh proti vsaki avtoriteti. Ne — mi spoštujemo avtoriteto, avtoriteto intelekta, avtoriteto človeške duševne samostojnosti. Vsak dan se nam daje že preveč razumeti, da so razmere za doseg naših idealov zelo neprikladne. Na žalost občutimo tudi mi to zelo jasno. Težke rane strahovite vojne so globoko urezane v naše duševno in ekonomsko življenje in na njegovo popolno ozdravljenje bo treba še dolgo čakati. Tako duševno in ekonomsko življenje, še vedni tradicionalizem v državni upravi, nejasnost zakonodaje, neenakost šolskega sistema, neenakost v učiteljski izobrazbi, vse te negativne okoliščine so vzrok, da smo še zelo daleč od enotne šole in da smo še daleč od prave nemške šole. Naš ideal, ustvaritev enotne nemške šole, predstavlja svetlo točko, ampak tako, ki so ji zakrili svetlobo temni oblaki sedanjih socialnih in ekonomskih razmer. Naša želja je, in tudi naš napor je usmerjen na to, da razženemo te goste oblake, da bo mogel naš ideal zasijati s polnim žarom. — Naša akcija za državno reformo v smislu ustvarjenja enotne nemške šole, ni imela uspeha. — Organizacija je propagirala idejo, da je treba postaviti osnovno šolo v službo pomirjenja narodov. Odkrito povedano, ta problem so iskreno pozdravili vsi člani učiteljskega združenja in ta iskrenost je bila povod, da je nemško učiteljstvo med prvimi pristopilo v internacionalno federacijo učiteljskih združenj z največjim številom članov in v njej najmarljivejše sodeluje. — Nemška učiteljska organizacija je včlanjena v splošnem uradniškem savezu, v katerem se rešujejo oni problemi, ki interesirajo vse uradništvo in s tem tudi učitelje. — G. Raeppl, ki je podal poročilo, ga končuje z željo, da bi bilo poročilo, ki bo podano o delu v letu 1930, manj pesimistično nego sedanje.

— **Kako se vrši učiteljska skupščina na Angleškem.** Letos se je vršila skupščina angleškega učiteljskega združenja v Bourne-mouth. Združenje ima dva predsednika: učitelja Mr. Coven in učiteljico Manning. Angleži so znani kot narod, ki zelo spoštuje bon ton in takt. Razume se, točno ob javljenem času so zbrani v dvorani vsi delegati (2000 po številu). Kmalu se pojavi tudi predsedništvo, delegati vstanejo in stojijo toliko časa, dokler ne zavzame predsedništvo svojih mest. Tajnik poda predsedniku zlato verižico, ki jo ta da okoli vratu. S tem se začne njegova službena funkcija. Ko odda to dolžnost drugemu, si sname to verižico in jo natakne svojemu namestniku okoli vratu. — Poleg običajnega dnevnega reda se je bavila letošnja skupščina tudi z vprašanjem neuspehov. Organizaciji ni uspelo uresničiti njene namene. Edini uspeh je ta, da je sedanja vlada držala obljubo, ki jo je dala volilcem med volilno borbo in uvedla povsod osemletno šolsko obveznost (v več-

ni šol je ta že obstojala). Predsednica Manning, ki je znana pedagoška reformatorica, je govorila o šolstvu in poudarjala predvsem naslednje: Ona je v principu proti formiranju pedagoških norm. Čim svobodnejši je učitelj pri svojem delu, tem boljša je šola. Že v prvih razredih je treba izvršiti diferenciacijo otroških sposobnosti in dati otrokom priliko, da bi svoje sposobnosti čim bolj izpopolnili. Ne moremo imenovati večjega uspeha niti v vzgoji niti pri pouku nego je ta, ko pride otrok sam do kakega pozitivnega rezultata. Otroka je treba vedno samo vzpodbujati.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Opozarjamo ponovno na poziv novomeškega učit. društva, da se pri njem delegati(ke) in drugi udeleženci pravočasno, t. j. do 10. julija priglase zaradi prenočišča.

— **Zahvala.** Gospod Anton Janežič, poslovni papirne industrije v Ljubljani, Florjanska ulica št. 14, je podaril 300 Din (tri sto) za revne šolske otroke na tukajšnji šoli. Za ta velikodušni dar mu izreka iskreno zahvalo — **upraviteljstvo deške osnovne šole v Trbovljah.**

— **Mradič, Zakon o tisku.** V založbi Jugoslovanske knjigarne je izšla knjizica »Zakon o tisku«, ki jo je uredil sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani Mradič Anton. Knjizica vsebuje pregledno tekst zakona o tisku z 6. VIII. 1925. z vsemi dopolnitvami in spremembami po tiskovni noveli z 6. I. in 11. I. 1929. uvodnem zakonu h kazenskim zakonom z 16. II. 1929., kazenskemu zakoniku z 27. I. 1929., zakon o izvrševanju kazni na prostosti od 16. II. in zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi z 6. I. 1929. in je opremljena z nad 100 važnejšimi in zanimivimi rešitvami razsodbami kasacij in višjih sodišč. Knjizica je z ozirom na njeno vsebino, ki do sedaj še ni bila nikjer objavljena neobhodno potrebna vsem praktičnim juristom, novinarjem in tiskarjem ter tudi učiteljem, ki dopisujejo v liste. 8° — 66 strani. Cena 16 Din.

— **Mariborski učitelji maturant iz let 1880., 1881. in 1882.** se zbirajo k svojem skotanku v Rogaški Slatini dne 5. julija t. l. zvečer v hotelu »Solnce« ob 8. (20.) uri s prazno jubilantov iz letnika 1880. Iz Grobelnega v Rogaški Slatino podnevu 5 vlakov. Primerna pernočišča priskrbljena. V nedeljo zarana se udeležimo korporativno službe božje. Potem slučajni izleti — skupni obed ob 13. uri — popoldne razid. Vsak udeleženec naj se prijavi takoj pri tovarišu jubilantu Ivanu Kitu v Rogaški Slatini, da se vse pravočasno naroči. V imenu sklicateljev: **Tone Porekar** — Maribor.

— **Občni zbor Slovenske Matic** se je vršil dne 2. junija. Predsednik je izrekel za hvalo slovenskim dnevnikom »Jutru«, »Slovencu«, »Slov. Narodu« in »Učiteljskemu Tovarišu« za brezplačno obveščanje o društvenem poslovanju, kakor tudi vsem poverjenicem za njih sodelovanje. Iz tiskanega letnega poročila za leto 1929. je razvideti, da je imelo društvo 1 častnega člana, 1 pokrovitelja, 8 ustanovnikov, 45 družstvenikov in 3525 rednih članov. Raznim prosvetnim ustanovam in zavodom je dala lansko leto Slovenska Matica brezplačno na razpolago 1490 knjig ter je brezplačno odstopila drž. biblioteki vse one knjige, ki jih je dobila od tujih založnikov. Takšnih slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških, ruskih, bolgarskih, francoskih knjig je bilo 890. Izvoljeni so bili v društveni odbor za triletno dobo: Albrecht Fran, dr. Cankar Izidor, dr. Debevec Josip, Kozak Juš, Lajovic Anton, dr. Lončar Dragotin, Prepeluh Albin, Vidmar Josip in Zupančič Oton; v nadzorstvo pa: dr. Glonar Joža, Rožanec Mihael in Tosti Avgust.

— **Vsem, kar ste storili in z nami sočuvstujete, Bog vam povrni.** — **Bratuž Marij.**

— **9. in 10. številka »Popotnika«** izide prihodnji teden.

Šolski upravitelji — poslovodje krajevnih šolskih odborov!

Poslužite se naročilnic „Učiteljske gospodarske poslovalnice“ in naročite vse potreščine za šole le potom UGP.

INTERESANTNA NOVOST NA FRONTI OVOMALTINE.

Ovomaltine je v rokah zdravnikov že nekaj desetletij preizkušeno sredstvo za krepitev. Navadno se doda to okusno, koncentrirano redilno sredstvo toplemu mleku za zajtrk in južino. Da bi se moglo to krepilno redilno sredstvo uporabljati kot ugodna osvežujoča pijača, tudi za veliko žejo, je dala tvornica Dr. A. Wandera v promet zelo okusno čašo iz aluminija pod imenom Ovomix. V Ovomix čaši se meša Ovomaltine nekaj sekund s hladnim mlekom in s tem se dobi zelo dobra, osvežujoča pijača, ki daje istočasno novo moč.

Obleke kemično čist, barva, plisra in lika tovarna JOS. REICH.

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Poročila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 16. junija t. l. ob 8. uri v kolodvorski restavraciji v Breznem ob Dravi.

Statistika: Rednih članov 29, navzočih 27. Predsednik pozdravlja namestnika poverjenika tov. Hrena in novodošle tovariše (ico) Cibica, Holcarjevo in Cvetkoto.

I. Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobrili.

II. Predsednik poda situacijsko poročilo, zlasti o razmerju med društvom in poverjenicem.

III. Obravnavali so se sledeči dopisi:

1. Dopis poverjenicstva v zadevi pokrajinske skupščine.

2. Dopis celjskega učiteljskega društva o sporu med poverjenicstvom in njim, ki se prečita potem, ko se članstvo strinja s tem. Po tozadevni debati, v katero so posegli tov. Hren, Lešnik, Serbec, Pertot, se soglasno sklene predlog, naveden pod toč. VII. a).

IV. Tovariš Hren poda podrobno poročilo o pomenu in delovanju UGP ter priporoča članstvu pristop. Pri tej priliki se v debati o tem razvije razgovor glede razmerja med UGP in Učiteljsko tiskarno ter Učiteljsko tiskarno in poverjenicstvom UJU Ljubljana. Po dolgotrajni debati se soglasno sklene predlog pod toč. VII. b). — Nato poda namestnik poverjenika še razna poročila o aktualnih tekočih stanovskih zadevah.

V. Tovariš predsednik poda kratko poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru.

VI. Nadaljevanje referata Gospodarske in življenske prilike v marenberškem okraju, ki bi ga naj bil podal tov. Miklavc. se je z ozirom na pozni čas preložilo na prihodnje zborovanje.

VII. Predlogi:

a) Odposlanec celjskega in kranjskega učiteljskega društva se naj da prilika, da podajo na skupščini svoje izjave glede spora med njimi in poverjenicstvom UJU Ljubljana. — Marenberško učiteljsko društvo želi, da pride med omenjenima društvoma in poverjenicstvom čimprej do sporazuma.

b) Skupščina, odnosno delegacija naj razčisti razmerje med Učiteljsko tiskarno in poverjenicstvom UJU Ljubljana. — Uprava Učiteljske tiskarne naj zniža pristopnino in delež na takšne zneske, da bo omogočeno vsakemu članu UJU pristopiti k zadrugi in da bo tako Učiteljska tiskarna postala res »Učiteljska«. V slučaju, da bi upravni odbor tudi tokrat to preprečil, se naj prekinejo z njo vsi stiki.

c) Delegacija skleni, da se vpelje kolegarsko upravno leto z 12 meseci, ker je pri sedanjem upravnem letu z 10 meseci oškodovano zlasti mlajše članstvo.

VIII. Delegatoma za pokrajinsko skupščino sta se izvolila predsednik tov. Terčak in tov. Lešnik, namestnikoma pa tov. Pertot in tovarišica Poharjeva.

Terčak St., preds. Miklavc Fr., tajnik.

— **SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ** je zborovalo dne 4. junija 1930. v št. Jurju ob Taboru. Izmed vpisanih 34 članov(ice) navzočih 25, t. j. 69%.

I. Predsednik pozdravi vse navzoče, zlasti pri zborovanju v tem šolskem letu, zlasti pa na novo pristopivšo članico tov. Jožefo Luževič iz št. Jurja ob Taboru in pa predavatelja tov. Planerja iz št. Pavla pri Preboldu. Naše društvo so pa zapustile tov. Kmetova, ki je bila premeščena v Trbovlje in ga. Cimperman Marija, ki je izstopila iz društva. Omenja tudi spremembe pri naših oblastnih resorih v Celju kakor v Ljubljani. Preide nato po tem poročilu na dnevni red. Zapisnik se prečita, odobri in podpiše.

II. Došli dopisi se prečitajo in vzamejo na znanje.

III. Predavanja: a) Tovariš Planer iz št. Pavla pri Preboldu predava: »Osnova in cilji Učiteljske gospodarske poslovalnice«. V izčrpnem poročilu poda pomen in ugodnosti UGP. Naročniki, ki se te poslužujejo, pomagajo na ta način brez kakega truda in denarnih žrtv graditev tako potrebnega in zaželenega Učiteljskega doma. Priporoča pristop k UGP in podpis delnic. Omenjeno bodi, da so včlanjena pri nas vsa upraviteljstva. Naročajte tovariši in tovarišice vse šolske potreščine le potom UGP, ki se na ta način nič ne podražijo — nasprotno, UGP dobi od vplačane vsote odstotke. Izvoli se poverjenik za naš okraj in to tovariš Franc Šega iz Gornjanskega, obračajte se do njega v vseh zadevah glede UGP.

b) Sledi: Zgodovinske črtice o postanku in razmahu Savinjskega učiteljskega društva, osivelega, še vedno čvrstega tovariša Zotterja, ki uživa zaslužen pokoj, on je še edina živa kronika našega društva od ustanovitve, ki je preživel in se udejstvoval pri društvu do danes. Zbral in zapisal je vse podatke, važne dogodke, spremembe savinjskega učiteljskega društva, ki je v letu 1929. prekorčilo 55 leto svojega obstoja. Ob jubileju te korporacije se je tov. Zotter spomnil vseh onih, ki so pred 55 leti prisostvovali krstnemu slavlju društva, ki si je nadelo nalogo, da bo širilo nacionalno zavest med narodom, da bo skrbelo za čim večjo povzdigo na vzgojnem polju. Podal je prvo dobo od leta 1874. do 1895., drugo dobo do leta 1914. in tretjo dobo do leta 1930. bo podal na

enem izmed prihodnjih zborovanj. Za veliki trud vso zahvalo in priznanje.

IV. Za delegate so bili izvoljeni: a) za pokrajinsko skupščino tovariš Tomažič, za namestnika pa tovarišica Ang. Pucelj. b) Za državno skupščino tovariš Lojze Lušin in kot namestnik tovarišica Lavrič Mara.

V. a) Na poslani dopis bivšega učiteljskega društva Celje se sklene na predlog tovariša Zdolšča:

1. Uvidevamo upravičenost zahteve celjskega učiteljskega društva po zadoščanju za vse žalitve, ki jih je bilo deležno od poverjenicstva. Obsojamo poverjenicstvo, da ni hotelo in ni moglo najti potov in sredstev, da bi se bil obstoječi spor izravnal in ustvarilo pristrčno tovariško sodelovanje.

2. Celjsko društvo pa bi bilo moralo navzlic ignoranci poverjenicstva iskati legalnih potov, da se uredi vsa zadeva s poverjenicstvom, izstop iz UJU smatramo za preradikalno, pa tudi za obstoj katerekoli organizacije nevarno sredstvo, ki zadeve ne sanira, temveč ustvarja še globlji prepad.

3. Ureditev med poverjenicstvom in baje še nekaterimi društvi je mogoča po našem mnenju samo s sklicanjem izredne skupščine UJU pov. Ljubljana, z dnevnim redom: »Voditev v ožji sosvet.«

b) Sklene se: Predlogi, ki se bodo obravnavali pri pokrajinski skupščini, naj se pošljejo vsaj 2 meseca poprej vsakemu društvu na vpogled.

c) Delegatom za pokrajinsko skupščino se dajejo navodila, pooblasti se jih, in jim da polnomočje, da zastopajo naše društvo pri skupščini v vseh eventualnostih.

č) Blagajničarka prosi za poravnavo članarine do začetka julija.

VI. Tovariš predsednik omeni, da je po pravilih in odlokih, ki prihajajo glede učiteljskih zborovanj, zborovanje za vse udeležence »uraden dan« in ti so obvezni, da vztrajajo do zaključka zborovanja, in ni nikakor dopustno, da se udeleženec(ka) od strani pred zaključkom, hiteč po privatnih poslih. Zeleč vsem navzočim vselej počitnice, zaključki tov. predsednik zborovanja.

Jos. Jarh, t. č. preds. M. Tomažič, t. č. tajnik.

— **ZAPISNIK ZBOROVANJA UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA RADOVLJSKI OKRAJ** dne 18. junija 1930. na osnovni šoli na Bledu.

Statistika: Število učiteljstva 130, včlanjenih 101, navzočih 59, t. j. 45-38%.

Predsednik otvori zborovanje in preide na dnevni red.

1. Prečita se dopis št. 1153 poverjenicstva UJU v Ljubljani in da v razpravo. Razvila se je ostra debata o tem, v katero so posegli tov. Schiffer, Baebler, Vider, Golobič Peter, Hafnerjeva in L. Pibovec. Odborov sklep se odkloni z ozirom na pojasnilo tov. Schifferja.

Poverjenicstvo se poziva naj pošlje najnovjši osnutek pravilnika, nadaljnji razgovor o tem se preloži na jesen.

Tov. Vider Jožef predlaga, naj se debatira člen za členom, izpremembe k njim naj se pošljejo poverjenicstvu Ljubljana, ki naj jih uveljavi po možnosti. Predloge se posebej pošlje poverjenicstvu.

2. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino. Za volitve so bili trije predlogi. 1. Odborov. 2. Leopold Baeblerjev in 3. Franca Hafnerja.

Večino je dobil drugi predlog (22 glasov). Izvoljeni so: Blažič Karol, Jeglič Malči in Leopold Baebler.

3. **Služajnosti:** a) Tov. Baebler predlaga, naj se ustanovi gospodarska učiteljska ustanova: »Učiteljski posojilni konzorcij«, ki bi preskrbel učiteljsko s cenenimi krediti. Naročeno mu je, da naj predloži pismen predlog odboru, ki ga odpošlje poverjenicstvu v razpravo.

b) Nekateri tovariši so naprosili tov. nadzornika, naj poda pojasnila k posameznim uradnim dopisom.

Po dobljenih pojasnilih se zborovanje zaključki, ko se ugotovi, da »Učit. Tovariš« ni objavil poslanega popravka St. Žagarja. (Kakor je uredništvo priobčilo popravek tov. Gerlanca v zadevi celjskega društva in še vsak stvaren popravek, bi priobčilo tudi popravek tov. Žagarja, če bi ne bil tendenciozno žaljiv in neresen. Predsednik Žagar naj bi prečital članstvo svoj popravek in bi isto samo lahko presodilo, koliko objektivnosti in resnosti je v njem. — Uredništvo).

Na Bledu, dne 18. junija 1930.

St. Žagar, t. č. preds. Ivan Žagar, t. č. tajnik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** je zborovalo dne 14. junija 1930. v Kočevju.

Statistika: Od 150 učiteljev v okraju je včlanjenih 97. Zborovanja se je udeležilo 45 članov, t. j. 46%.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje ter pozdravi navzoče. Uvodoma omenja, da je bilo potrebno še eno zborovanje, ker je bilo zadnje zborovanje na Krki slabo obiskano in zaradi ne sklepčnosti je tedaj odpadel dnevni red. V svojem nadaljnjem poročilu govori o seji širjega sosveta v Mariboru z dne 26. aprila 1930. in o delovanju poverjenicstva za izboljšanje materialnega položaja učiteljstva. Izraža upanje, da bomo v kratkem prijetno

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Založba DMC in vseh potreščin za vezenje in predtisk.

Uredimo pristop k Učiteljski gospodarski poslovalnici v Mariboru!

presenečeni in da dosežemo v moralnem in gnotnem oziru uspehe, ki nam dokažejo, kako potrebno je, da imamo v težkih dneh organizacijo, katera, posebno ljubljansko poverjeništvu, zastavlja vse sile v prid šolstva in učiteljstva. — Tov. predsednik in član ožjega sosveta tov. Mervič podata precej pojasnil glede osnutkov pravilnika, kateremu želimo, da bi bil kmalu obelodanjen in bi s tem bilo konec provizoriju, ki nas tlačil v vsakem oziru.

Samoizobrazba: Tov. Mervič je referiral o »Naši Adriji«. Očrtal je pomen zasedenega ozemlja kakor tudi pristanišč našega Primorja z zgodovinskega in statističnega stališča in dokazal, da je pri nas nujno potrebno vzbuditi zanimanje za našo Adrijo v vseh slojih prebivalstva. Pomnimo, da je naša bodočnost na morju! Zato ne zrimo apatično na delo Jadranske straže, ki je v malih letih svojega obstoja dosegla že lepih uspehov v propagandi za naše morje.

Za svoj referat je žel tov. predavatelj odkrito priznanje vseh tovarišev.

Volitve delegatov za obe skupščini: Delegati za pokrajinsko skupščino: tov. Ločniškar, Klunova; namestnika: tov. Peterlin, Čokova. — Delegat za državno skupščino: Čokova; namestnica tov. Kosova.

Slučajnosti: Učiteljstvo se pritožuje zaradi prekratkega roka za vlaganje prošenj za razpisana prosta učiteljska mesta.

H. Kmet, t. č. preds. Čokova, t. č. tajnica.

+ **ŠMARSKO-ROGASKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo 4. junija v Rogški Slatini.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 84, število članstva 79, navzočih 33, t. j. 42%.

Tov. predsednik Verk pozdravi navzoče članstvo, posebno še gosta tov. Womera iz Maribora. Nadalje omeni, da se je izvršila v naučni upravi sprememba, ker je naučna uprava imenovala tov. Šumra za predlednika šol. Na ta način mu je bilo dano zadoščenje in mu vsi čestitajo. V Orešju pri Ptujju je umrl tov. Franc Wesiak, ki je služboval pri Sv. Križu in bil 33 let zvest član našega društva (častni član) in delavni referent. Zborovalci mu zakličejo trikratni »Slava«. Pogreba se je udeležila deputacija našega društva in tov. Kurbus mu je govoril v slovo.

Novoimenovani preglednik šol tov. Šumer se zahvali za čestitke in sprejme izraz simpatije večine učiteljstva Poudarja, da je sprejel poverjeno mu mesto, ker moramo vsi vedno delovati po principu, da osnovno šolo mora nadzorovati vedno le osnovnošolski učitelj-praktik in ne srednješolski profesor. Zborujemo v resnih časih, ko nastajajo vedno težavnejše razmere in kljub neugodnim gnotnim prilikam vztrajamo na delu v šoli in izven šole, ker »samo delo rodi uspeh«.

Dopisi: Tov. predsednik prečita dopise: a) Povračilo delegatom na skupščini 110.000 Din (naše društvo 3000 Din) — delegacija naj odloči o plačevanju. b) Glede odteglja jev stannine. c) Sestava pravilnika. d) X. pokrajinska skupščina v Novem mestu in državna skupščina v Beogradu. — V vseh zadevah so se dale delegatom proste roke, ker se pri delegacijskem zborovanju vse zadeve končno razčisti. — d) Dopis celjskega učiteljskega društva. Ker to ni član poverjeništvu, vpraša predsednik ali naj prečita dopis — članstvo zahteva naj se prečita. Razmere se morajo v našem poverjeništvu urediti za vsako ceno.

Samoizobrazba. Tov. Oton Kovačič je nadaljeval svoje predavanje: »Komponente pomladnih mrazov, higrometer v službi lokalne prognoze«. Podal je dosti praktičnih mišljenj za določanje vlage v sobi in stanovanju, rosišča itd. Vživeti se je treba v te zanimive probleme in se da tudi v tem pravcu delati za dobrobit naroda in lastnega stanu. Predsednik se je zahvalil predavatelju, da nam je odprl nov predal znanosti.

Gospodarska poslovavnica je napotila tov. Womra, da poroča o bistvu in namenu naše gospodarske samopomoči, ki bi pripomogla k čimprejšnji realizaciji učiteljskih domov, podporo revnim učiteljskim dijakom itd. Dajal je natančna navodila glede poslovanja in naročevanja potrebščin. Tov. predsednik se mu je zahvalil za pot in trud.

Delegati za skupščine so poleg predsednika še tov. Ivan Glinšek in Zdravko Sotošek, namestnici pa tov. Pavla Potočnik in Anica Vodušek.

Prihodnje zborovanje določi odbor.

P. Verk, preds. T. Stefanciosa, tajnik.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo 14. junija 1930. v Domžalah.

Od 106 včlanjenih se je zbora udeležilo 55 članov, t. j. 52%.

Najprej je tov. predsednik pojasnil zašto sklicanja zborovanja v Domžalah in ne v Kamniški Bistrici. Kdo je lansiral drugo vest v časopise dnevnice, ni bilo znano. Tudi »Učit. Tovariš« ni prinesel tozadevnega tajnikovega popravka. (Ker ga ni prejel.

— Op. uredništva). Nato se je tov. predsednik poslovil od odhajajočega tov. nadzornika g. A. Lukežiča, ki nam je bil zvest tovariš in svetovalec.

Stanovske zadeve: 1. Obravnavale so se nekatere točke pravilnika k zakonu o narodnih šolah.

2. Sestavila so se navodila za delegate. Mesečni 1 Din za Učit. dom naj se uvede.

Delegatom plačuj društvo potnine. Prispevek za samoizobraževalno akcijo se črta.

Država se naj zainteresira za počitniške tečaje in pritegnejo naj se po možnosti državna sredstva.

Mesečni 1 Din za pevski zbor ostane. Enako za Zvezo državnih nameščencev.

Pravila UJU: ustanovi se 10 sekcij (po banovinah in za Beograd). Izvršilni odbor tvorijo načelniki sekcij. Glavna skupščina bodi vsako 2. ali 3. leto.

Uredniški konzorcij »Popotnika« je do gotove meje avtonomen. Poverjeništvu pa ima pravico in celo dolžnost, da ne dovoli objave člankov, ki kvarijo ugled šoli in učiteljstvu.

Za mladinski tisk bodi mesečno 2 Din, za kar dobi deca 7 zvezkov »Naš rod« in 4 knjižice Mladinske Matice. Tisk in kliseji za »Naš rod« naj se izboljšajo.

3. Za delegate k pokrajinski skupščini se izvolijo: tov. Primožič, Stenovec in Rupnikova. Namestniki tov. Cenčič, Rakova in Inkret.

4. Delegata za glavno skupščino sta tov. Primožič in Schubertova, namestnik Cenčič.

5. Pretresajo se nekatere slučajnosti. Nato se še tov. Urbančič v imenu članstva poslovil od tov. nadzornika Lukežiča, želeč mu obilo sreče na novem mestu.

Arrigler, preds. Mayer, tajnik.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOŠKOGASKI OKRAJ** je imelo dne 14. junija 1930. svoje redno zborovanje v prostorih osnovne šole v Cerknici.

Statistika: Vpisanih članov je 94, navzočih 42, t. j. 48%.

Situacijsko poročilo je podal delegat poverjeništvu tov. Ribičič, ki je bil kot bivši član našega društva od navzočih burno pozdravljen. Poleg pojasnila o celjskem učiteljskem društvu nam je poročal o izgledih novega pravilnika k šolskemu zakonu. Tudi je priporočal učiteljstvu, naj ne bo malodušno, kajti prepričan je, da se bo naše materialno stanje v doglednem času izboljšalo.

Sledil je referat tovarišice Verbič Alojzije o končnem uspehu Pavel Fleretove »Naše prve knjige« po delovni metodi. Tovarišica nam je stvarno in iz skušnje poročala o uspehih nove delovne metode. Predočila nam je razne hibe pa tudi prednosti, ki jih ima naša čitanka. Predvsem pa je poudarjala, da moramo prilagoditi novemu pouku tudi naše učilnice. Klop moramo zamenjati s primernimi mizami. Za referat, ki je bil res objektivni, je žela tovarišica od navzočih obilo priznanja.

Pri tajniškem poročilu in čitanju dopisov so navzoči dali delegatom navodila za pokrajinsko skupščino v Novem mestu in glavno skupščino v Beogradu.

Pri slučajnostih predlaga tov. Fr. Mercina, naj učiteljstvo, ki je doslej delovalo pri podružnicah Kmetijskih društev, odstopi, ker jim sedanja pravila onemogočajo članstvo. Prosnje, da bi smeli pri Kmetijskih družbah delati, so nečastne in poniževalne.

Končno je še tov. predsednik omenil, da bo on v imenu društva interveniral potom sreskega načelstva, da one občine, ki še niso, čimprej izplačajo svojemu učiteljstvu stannrino.

K. Štravs, t. č. preds. Hrastnik R., t. č. tajnik.

+ **POROČILO LITIJSKEGA SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA** o zborovanju dne 23. junija v Ljubljani.

Statistika: V okraju je 120 učiteljstva, včlanjenih 105, navzočih 23, t. j. 22%.

Situacijsko poročilo: Predsednik otvori zborovanje in poda besedo tov. I. Dimniku, ki referira o pravilniku k šolskemu zakonu.

Iz izčrpnega poročila je članstvo dobilo jasno sliko o novem ustroju narodne šole, ki bo odgovarjala potrebam naroda in duhu časa. Posebno zanimivo je bilo poročilo o stanarini in kurivu, ki pripada po novem zakonu učiteljstvu. Tov. Kobal poroča o seji širjega sosveta. Za tem da predsednik na glasovanje predloge za pokrajinsko skupščino:

1. Prispevek za Učiteljski dom mesečno 1 Din se odobri.

2. Odkloni se plačevanje delegatov po poverjeništvu.

3. Počitniški samoizobraževalni tečaji se odobri.

4. Prispevek za pevski zbor je sklep pokrajinske skupščine v Kranju, torej že odobren.

5. Prispevek za Zvezo državnih nameščencev se odobri.

6. Glede »Popotnika« so bila mišljenja različna.

7. Mladinska Matica in »Naš rod« naj se združita.

Za delegata pokrajinske skupščine se izvoli Fr. Samec, za namestnika pa Joža Župančič. Za državno skupščino v Beogradu je izvoljen za delegata Lojze Weber, šol. upravitelj v Žalni, za namestnika pa Drago Roštohar, šolski upravitelj v Litiji.

Pelko Matija, preds. Vrščaj Zinka, tajnica.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Pevski tečaj, ki se bo vršil od 14 do 19. julija je strogo obvezen za vse. Začetek 14. t. m. ob 9. uri v Glasbeni Matici.

Odbor.

Mladinska Matica.

Zaloga knjig iz letošnjega leta je pošla. Zato se — žal — uprava ne more ozirati na številna nova naročila, ki jih prejema zadnje dneve.

Ta notica naj velja za odgovor na vsa taka naročila, ki se potemtakem ne morejo izvršiti.

Uprava Mladinske Matice.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Vsem tani, ki se obracate glade stanarini in naravnih stanovanj do poverjeništvu in uredništvu, svetujemo, naj potom šolskega upraviteljstva napravijo uradno ulogo na kraljevo bansko upravo ter naj v njej podrobno opišejo svoje konkretne slučaje. Prejeli bodo uraden odgovor, na podlagi katerega bodo laže nastopili v prilog ugodne rešitve svoje zadeve kakor s privatnim poslanilom.

Povračevanje potnih in selitvenih stroškov.

Uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov državnih uslužbencev s spremembami in dopolnitvami z dne 23. januarja 1930.

(»Naš Glas«).

Dopolnilna uredba št. 3500/1 z dne 23. januarja 1930., ki je bila objavljena v »Službenih Novinah« dne 8. marca t. l., je prvotno uredba D. R. št. 150.000 iz leta 1928. v mnogobroju spremenila; zmanjšala je prilično pristojbine za službena potovanja, povečala pa pristojbine za selitve.

Ker iz vsakodnevnih vpraševanj vidim, da mnogim kolegom niti stara uredba ni povsem jasna, tem manj pa seveda nova, sem se odločil, da napišem nekaj pojasnil, ki te, melje na večletni praksi. Priporočam kolegum, ki službeno potujejo ali se selijo, da se ravnajo po teh navodilih; s tem bodo prihranili na eni strani sebi in kompetentnim uradom nepotrebna dopisovanja, na drugi strani pa omogočili hitro likvidiranje in realiziranje svojih terjatev proti državnemu erarju.

Predvsem moram pripomniti, da ta obnoljena uredba velja za odmero stroškov službenih potovanj, ki so se končala 9. marca letos ali kasneje, če so se tudi pričela pred tem dnem, in za odmero stroškov preselitve, ki so se izvršile po 23. oktobru 1929., a še niso likvidirani.

Dalje moram opozoriti, da je osnovni princip uredbe o povračilu potnih in selitvenih stroškov, da se državnemu uslužbencu povrnejo samo faktični izdatki, t. j. denar, ki ga je državni uslužbenec na službenem potovanju, odnosno ob preselitvi resnično izdal, in samo toliko, kolikor je izdal v okviru določb te uredbe. V uredbi sami označene pristojbine so torej samo maksimum, ki ga državni uslužbenec ne sme prekoračiti.

Državnemu uslužbencu gre povračilo potnih stroškov, če je kraj, kamor potuje,

1. izven rajona vasi, trga ali mesta, kjer stalno službuje,

2. več kot 2 km oddaljen od meje (ne od središča!) kraja stalnega službovanja.

To velja za službena potovanja. Za selitvene stroške pa je merodajen samo pogoj pod točko 1.

Slednjič naj mi bo prej, ko preidem v podrobnosti, dovoljeno, da opozorim na rok za predložitev računov in na možnost pritožbe.

Račun potnih in selitvenih stroškov mora polagatelj predložiti najkasneje v teku 6 mesecev po izvršenem potovanju (selitvi). Po preteku tega roka račun brezpogojno zastara.

Nakazovalci so dolžni poslati od pristojne krajevne kontrole ugotovljene račune na vpogled polagateljem, zlasti v slučajih, če je račun restringiran. S tem se da polagateljem prilika, da že pred nakazilom event. nesoglasja kratkim potom pojasnijo, oziroma se proti odmeri pritožijo na višjo instanco. Po prejemu denarja je pa po kompetentnem pojasnilu generalne direkcije državnega računovodstva pritožba absolutno nedopustna.

Po tem uvodu preidem k podrobnostim in se bom kolikor mogoče držal razporeda same uredbe. Pričnem torej z dnevnicami.

Dnevnice.

Pravico do dnevnice pridobi državni uslužbenec, če potuje službeno izven kraja stalnega službovanja v kraj, ki je oddaljen več kot 2 km od meje rajona mesta stalnega službovanja in je odsoten več kot 3 ure.

Izjeme v tem oziru, in to za sodne uslužbenec ter uslužbenec splošne uprave, ki potujejo na prošnjo in stroške privatnih strank, bom omenil pozneje, ker se te izjeme obravnavajo v posebni uredbi.

Dnevnice so ostale iste, kakor v stari uredbi, le za državne uradnike I. kategorije, 1., 2. a in 2. grupe je vstavljena nova višja dnevnic 200 dinarjev.

Državni uslužbenec prejme, če je na službenem potovanju več kot 3 do inkl. 6 ur ¼ dnevnic, več kot 6 do inkl. 12 ur ½ dnevnic, več kot 12 ur celo dnevnic. Če potovanje traja nad 24 ur se tudi najmanjši ostanek račna na ¼ dnevnic. V konkretnem primeru: Če je potovanje trajalo 24 ur 1 min, prejme državni uslužbenec poldrugo dnevnic.

Razločujemo pa polne in reducirane dnevnice.

Polne dnevnice

po čl. 4. uredbe se izplačujejo državnim uslužbencem, če mesto službenega opravka leži izven političnega okraja, kjer stalno služijo, in če niso na enem in istem mestu zaposleni nad 15 dni. Če so zaposleni na enem in istem mestu nad 15 dni, se jim od 16. dneva dalje zmanjša dnevnic za ¼, če so pa zaposleni na enem in istem mestu nad 30 dni, se dnevnic od 31. dneva zmanjša za polovico.

Pri tej priliki moram opozoriti, da mesto Ljubljana s svojim teritorijem kot avtonomno mesto in politična edinica tvori srez zase. Če torej potuje uradnik sreskega načelstva, sodnik itd. iz Ljubljane v srez Ljubljanske okolice, se smatra, da je potoval v tuji srez in mu pripada polna dnevnic, oziroma tangenta te dnevnic v razmerju porabljenega časa. To tolmačenje je objavila generalna direkcija državnega računovodstva. Ne velja pa to tolmačenje za mesta, n. pr. Celje, Ptuj itd., ki so sicer tudi avtonomna, a niso politične edinice zase.

Reducirane dnevnice

se izplačujejo državnim uslužbencem, ki potujejo po ozemlju lastnega sreza ali pa imajo specialne posle, ki so po svoji naravi združeni z manjšimi stroški, in sicer:

1. Državni uslužbenci, ki potujejo v lastnem srezu, prejemajo 75% polne dnevnic. Če so pa v enem in istem mestu lastnega sreza zaposleni nad 30 dni, prejemajo od 31. dneva dalje 50% polne dnevnic brez nadaljnjih omejitev.

2. Tehniški uslužbenci (inženjeri, geometri) prejemajo za delo v terenu izven mesta stalnega službovanja brez ozira na to, ali se to delo vrši v lastnem ali tujem srezu, za prvih 10 dni polno dnevnic, od 11. dne dalje pa 70% polne dnevnic brez omejitev glede menjave kraja in trajanja posla.

Za odmero dnevnic veljajo pojasnila v poglavju »Dnevnice« v 4. odstavku.

3. Tehnični uslužbenci (inženjeri, geometri) prejemajo za delo v kraju stalnega službovanja in če so v uradnih urah s tem delom polno zaposleni:

a) za terensko delo 30%;
b) za merjenje in vrho vzdrževanja katastra v občinah preko 30.000 prebivalcev pa 15% polne dnevnic.

4. Sodnijski uslužbenci in po pojasnilu glavne kontrole tudi uslužbenci splošne uprave, ki potujejo v interesu, na zahtevo in stroške privatnih strank, prejemajo dnevnic po tejle razpredelnici:

Tudi te dnevnice se priznajo samo tedaj, če je bil posel izvršen izven kraja rednega službovanja in ako je kraj, kjer se ima izvršiti posel, oddaljen nad 2 km od meje rajona mesta stalnega službovanja. Dnevnice se odmerjajo s polovičnim zneskom, če je posel trajal 12 ali manj ur in s polnim zneskom, če je trajal posel nad 12 ur. Četrtninska dnevnic torej v tem slučaju ne pride v poštev.

5. Državnim uslužbencem, ki potujejo v inozemstvo, določa dnevnic in potni pavšal pred nastopom potovanja na predlog sornega ministra finančni minister za vsak slučaj posebe, in sicer za državo z zdravno valuto v valuti te države, za države z nezdravo valuto pa v dinarjih. Te dnevnic pa ne smejo v nobenem slučaju presegati maksima po naslednji razpredelnici:

V razpredelnici navedeni maksimalni zneski se v slučaju, če bivanje v inozemstvu traja nad 30 dni, od 31. dneva zmanjšajo za 5 šv. fr. za vsa zvanja, izvenzki služitelje, za katere se maksimum ne zmanjša, če so tudi odsotni nad 30 dni.

Za preračunavanje dnevnic je merodajen srednji borzni kurz.

Te dnevnic veljajo samo za čas bivanja na ozemlju druge države, ne pa za čas vožnje na našem ozemlju.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki stajajo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Intelligentna gospodična zmožna dobre kuhe (prednost imajo strokovne učiteljice za gospodinjstvo), ki ima veselje do trgovskega posla, vodenje kuharskih tečajev, obisk strank v mestu, dobi stalno službo.

Ponudbe pod »Vestna« na upravo lista.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Posečajte hotel Mariborski dvor, Andrej Oset — kopalnice, klubove sobe, prenočišča, garaže.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljem in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Upravitelji in upraviteljice! Ko boste naročali šolske potrebščine, naročite vse le potom Učiteljske gospodarske poslovavnice!

Sedaj pa naj sledi razpredelnica s pregledom dnevnic za vse gori obravnavane pri mere.

* Za prvih 10 dni se plača polna dnevnic a brez ozira na to, ali se vrši terensko delo v lastnem ali tujem srezu.

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj preprostih do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

L & C HARDTMUTH

KOH-I-NOOR

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvornice. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. **PISALNI STROJI „ADLER“** Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp, Styria, Nero, Kayser. — **Pletilni stroji** vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke učiteljem izjemoma s 5 % popustom; pri takojšnjem plačilu pa s 5 % popustom normalne cene. Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAKŠIN SIN

LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 2.

Telefonska številka 2412

Številka pošte hran. 11.165

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih police in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8. do 12.

Primerna ter koristna darila so samo

Gritzner in Adler

Šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913

blizu Prešernovega spomenika.

Telefon 2913

Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠT. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon številka 2.282.

Naročate vse tiskarska dela za družbe, kole, urade itd. v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani, Franciškanska 6

MANUFAKTURNA IN KONFEKCIJSKA TRGOVINA

VELIKA ZALOGA USNjenih SUKENJ
IVAN MASTNAK

CELJE, KRALJA PETRA CESTA 15.

Fine moške suknene obleke že za 340 Din Lepa suknena deška obleke že za 135 Din

OBLEKE, PERILO, POVRŠNIKE, KLOBUKE, ČEVLJE, NOGAVICE, KRAVATE itd.

nudi ugodno v veliki izbiri

KONFEKCIJSKA MODNA TRGOVINA

JAKOB LAH * MARIBOR

GLAVNI TRG 2.

NE POZABITE, DRAGO SCHWAB

da Vas obleče za vsako priliko po najnižji ceni in najmoderneje priznana domača tvrdka

LJUBLJANA, DVORNI TRG ŠT. 3

Specijelno angleški in češki kamgarni, ševjoti itd. (tudi na metre) v najmodernejših vzorcih, perilo ter razni drugi modni in sportni predmeti, dežni plašči itd.

Oblačilnica „ILIRIJA“ vodi!

Da udovoljimo željam naših strank, smo ustanovili novi oddelek za

čevlje.

Poleg vseh oblačilnih artiklov boste lahko dobili pri nas damske, moške in otroške čevlje prvovrstnih kvalitete

na obroke.

Oblačilnica „Ilirija“

LJUBLJANA, Mestni trg 17/1. Telefon 28-25.

KARO

industrija čevljev

Samo dobre kvalitete!
za promenado
za cesto
za močno rabo
za turizmo
za lov
za smučanje.

MARIBOR

Koroška cesta 19.

Cenjeno učiteljstvo uživa še vedno že znane plačilne ugodnosti. Zahtevajte cenik!

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice številka 14.257 reg. zadruga z neom. zav. Brzjavke: „Kmeti dom“. / Telefon 2847

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1. ♦ ♦ PODRUŽNICE V KAMNIKU IN V MARIBORU

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2 %, brez odbitka davka na rente. — Stanje vlog okroglo 30.000.000 Din. Rezerve nad 500.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. rač. pod najugodnejšimi pogoji.

Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8 do 12 1/2 in od 3 do 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 do 12 1/2.

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani